

บทบาทของไทย-เกาหลี กับความร่วมมือ ระหว่างประเทศ*

ดร. สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์**

บทนำ

ประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นสองประเทศในกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิกซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีพลวัตสูงและมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงที่สุดผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) ของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 41 ของโลก ในปี ค.ศ. 1980 ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนร้อยละ 50 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของโลกในปี ค.ศ. 1990 การค้าระหว่างประเทศในภูมิภาคได้ขยายตัวจนมีขนาดเกินมูลค่าการค้าในภูมิภาคแอดแลนติก นับตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา สัดส่วนการค้าระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิกในโลกได้มีการขยายตัวจากร้อยละ 30.9 ในปี ค.ศ. 1980 เป็นสัดส่วนร้อยละ 40.7 ใน ค.ศ. 1990

ในกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิกด้วยกันปรากฏว่าเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชีย อันประกอบด้วยฮ่องกง เกาหลี ไต้หวันและสิงคโปร์และกลุ่มประเทศอาเซียนมีอัตราการขยายตัวแบบก้าวกระโดดตลอดสองทศวรรษที่ผ่านมา ในกรณีของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ เอเชียมีอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในทศวรรษ 1970 เฉลี่ยร้อยละ 8.5-9.4 และแม้จะมีการชะลอตัวลงบ้างก็ยังมีอัตราการขยายตัวสูงโดยเฉลี่ยร้อยละ 6.3-9.6 ในทศวรรษ 1980 อย่างไรก็ตามในทศวรรษ 1990 นั้นเศรษฐกิจมีการขยายตัวลดลงบ้างเมื่อเทียบกับในอดีต แต่ก็ยังเป็นอัตราการเติบโตที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในโลก ในกรณีของกลุ่มประเทศอาเซียนนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มประเทศที่มีอัตราการเติบโตที่มี

* เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ "บทบาทของสาธารณรัฐเกาหลีและไทยต่อความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก" เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา จัดโดย โครงการเกาหลีศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ร่วมกับ The Korea Association of Southeast Asian Studies (KASEAS) วันศุกร์ที่ 14 ตุลาคม 2537 ณ ห้องนวลจันทร์ โรงแรมอิมพีเรียล

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การขยายตัวอย่างต่อเนื่องโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 6-7 ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาและคาดว่าจะมีแนวโน้มขยายตัวสูงขึ้นเป็นเฉลี่ยร้อยละ 7-8 ในทศวรรษ 1990

พลวัตของกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิกโดยเฉพาะกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ เอเชียและอาเซียนนั้น นอกจากจะแสดงออกในรูปของการเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วและต่อเนื่องแล้ว ยังมีปรากฏการณ์ของการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (Structural Change) สองทศวรรษแห่งการขยายตัวทางเศรษฐกิจนั้นปรากฏว่าภาคอุตสาหกรรมในประเทศดังกล่าวได้มีการขยายตัวที่รวดเร็วกว่าการขยายตัวโดยเฉลี่ยอันแสดงให้เห็นถึงการขยายความสำคัญของภาคอุตสาหกรรมในโครงสร้างเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศดังกล่าว แม้ว่าเนื้อหาของอุตสาหกรรมในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่จะมีความแตกต่างกับลักษณะอุตสาหกรรมในประเทศอาเซียนในประเด็นที่อุตสาหกรรมในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่นั้นจะเน้นเทคโนโลยี เงินทุน และมูลค่าเพิ่ม ในขณะที่อุตสาหกรรมของกลุ่มประเทศอาเซียนยกเว้นสิงคโปร์จะเน้นแรงงาน (Labour-intensive) ในช่วงที่ผ่านมา

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมโลกและในภูมิภาคโดยเฉพาะการขยายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจสู่ภายนอกของจีนและกลุ่มประเทศอินโดจีนโดยเฉพาะเวียดนามได้ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนความได้เปรียบเสียเปรียบในการแข่งขัน (Comparative Advantage) ทิศทางดังกล่าวจะทำให้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคมีการปรับโครงสร้างการผลิตโดยอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน (Labour-intensive) จะมีการย้ายฐานไปยังประเทศจีน และเวียดนาม ในขณะที่กลุ่มประเทศอาเซียนจะต้องปรับโครงสร้างการผลิตจากการเน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน (Labour-intensive) มาเน้นแรงงานที่มีฝีมือมากขึ้น (Semiskilled Labour) ในขณะที่กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่เอเชียจะต้องหันไปเน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมีฝีมือ (Skilled labour) และเทคโนโลยีมากขึ้น

การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่เอเชียและโดยเฉพาะอย่างยิ่งของกลุ่มประเทศอาเซียน จีนและเวียดนามนั้นผูกพันกับการขยาย

ตัวของการลงทุนของต่างชาติในประเทศดังกล่าวโดยเฉพาะบทบาทของการลงทุนของญี่ปุ่น ในช่วงระหว่าง ค.ศ. 1985-1987 การลงทุนโดยตรงของญี่ปุ่นในภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่เอเชียมูลค่าเท่ากับ 1.5 พันล้านเหรียญสหรัฐเทียบกับมูลค่า 0.9 พันล้านเหรียญสหรัฐที่ญี่ปุ่นนำมาลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียน อย่างไรก็ตามในช่วงระหว่างปี 1987-1990 มูลค่าการลงทุนโดยตรงของญี่ปุ่นในประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในภาคอุตสาหกรรม (Manufacture) เท่ากับ 2.9 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในขณะที่มูลค่าการลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้นเป็น 5 พันล้านเหรียญสหรัฐ อย่างไรก็ตามในช่วงภายหลังปี 1990 การลงทุนโดยตรงของญี่ปุ่นก็ได้เริ่มเคลื่อนย้ายไปยังประเทศจีนและเวียดนาม ซึ่งก็คงเกิดขึ้นจากเหตุผลที่ค่าแรงในประเทศอาเซียนสูงขึ้นและปัญหาในด้าน การขยายตัวไม่ทันของโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะในกรณีของไทย ในขณะที่เดียวกันที่ประเทศจีนและเวียดนามมีแรงจูงใจในเรื่องต้นทุนแรงงานต่ำและทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่มากมาย ทั้งยังมีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจซึ่งได้ให้แรงจูงใจในการลงทุนของต่างชาติในรูปของสิทธิประโยชน์ทางภาษีและอื่น ๆ ทิศทางการเปลี่ยนแปลงในด้านการลงทุนโดยตรงของประเทศญี่ปุ่นในช่วงหลังปี 1990 อาจเห็นได้จากแนวโน้มการลงทุนที่ลดลงในอุตสาหกรรมสิ่งทออันเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานสูง (Labour-intensive) ในอาเซียนจากสัดส่วนร้อยละ 17.1 ในปี 1987 เหลือเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.8 ในปี 1990 อันเป็นการลดลงร้อยละ 5.3 ในช่วงเวลาเดียวกันนั้นการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอของญี่ปุ่นในประเทศจีนได้เพิ่มขึ้นจากสัดส่วนร้อยละ 4.8 เป็นร้อยละ 7.7 อันเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9 และในด้านของการลงทุนในเครื่องจักรของญี่ปุ่นในประเทศอาเซียนได้เพิ่มสัดส่วนจากร้อยละ 3 ในปี 1987 เป็นร้อยละ 7 ในปี 1990 อันเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ในขณะที่การลงทุนในเครื่องจักรของญี่ปุ่นในจีนได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.3 เป็นร้อยละ 15.6 หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 10.3 ในระยะเวลาเดียวกัน

พลวัตและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

ของกลุ่มประเทศอาเซียน-แปซิฟิกทั้งในอดีตและในอนาคตจะเป็นส่วนหนึ่งของกรอบที่จะกำหนดทิศทางและรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศเกาหลี

พัฒนาการทางเศรษฐกิจของไทยและเกาหลี

ประเทศไทยมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1961 และนับจนขณะนี้ ได้มีแผนพัฒนาฯ ทั้งหมด 7 ฉบับ ในช่วงทศวรรษ 1960 และ 1970 นั้น อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามเศรษฐกิจไทยได้เริ่มส่อเค้าประสบปัญหาในเรื่องของเงินเฟ้อ การขาดดุลงบประมาณการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดและการขยายตัวของภาระหนี้ต่างประเทศในช่วงต้นทศวรรษ 1980 จนถึง 1986 และเริ่มฟื้นตัวและขยายตัวอย่างรุนแรงในช่วงครึ่งหลังของทศวรรษ 1980 และต่อเนื่องมาจนถึงทศวรรษ 1990 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจระหว่างปี 1987-1990 เฉลี่ยร้อยละ 11 ก่อนที่จะชะลอตัวลง เหลือร้อยละ 7.8 ในระหว่างปี 1991-1993 ซึ่งก็ยังคงถือว่าเป็นอัตราการเติบโตที่รวดเร็ว

ในช่วงสามทศวรรษแห่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจนั้น เศรษฐกิจไทยได้มีการปรับโครงสร้างจากเศรษฐกิจที่พึ่งพาเกษตรกรรมมาเป็นเศรษฐกิจที่พึ่งพาอุตสาหกรรมและการบริการอันเป็นผลพวง ส่วนหนึ่งจากการดำเนินกลยุทธ์การพัฒนาที่เน้นการทดแทนการนำเข้า (Import Substitution) ในระยะแรกและหันมาเน้นกลยุทธ์ส่งเสริมการส่งออก (Export-oriented) ในระยะหลัง

การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจไทยนั้นจะเห็นเด่นชัดในช่วงทศวรรษ 1980 โดยเฉพาะนับตั้งแต่ครึ่งหลังของทศวรรษ 1980 เป็นต้นไป ดังจะเห็นได้ว่าสัดส่วนของภาคเกษตรในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 16 ในปี 1986 เหลือเพียงร้อยละ 11 ในปัจจุบันในขณะที่สัดส่วนของอุตสาหกรรมและบริการมีการขยายตัวจากร้อยละ 23.6 และ 54.5

ตามลำดับ ในปี 1986 เป็นร้อยละ 30 และ 55 ในปัจจุบัน

ในระยะเวลาเดียวกันในส่วนของ การส่งออกก็มีการปรับโครงสร้างอย่างเห็นได้ชัดโดย ก่อนปี ค.ศ. 1986 สินค้าส่งออกส่วนใหญ่ประกอบด้วยสินค้าเกษตรกรรม ดังจะเห็นได้ว่าในปี ค.ศ. 1983 สินค้าเกษตรส่งออกคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45.4 ของการส่งออกทั้งหมดในขณะเดียวกัน การส่งออกของสินค้าอุตสาหกรรมมีสัดส่วนร้อยละ 41.9 อย่างไรก็ตามในปี ค.ศ. 1986 สินค้าส่งออกส่วนใหญ่ประกอบด้วยสินค้าอุตสาหกรรมซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 55.3 ในขณะที่สินค้าเกษตรส่งออกมีสัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 34 และนับตั้งแต่นั้นมาสินค้าส่งออกของไทยส่วนใหญ่จะประกอบด้วยสินค้าอุตสาหกรรมจนสัดส่วนในปัจจุบันสูงกว่าร้อยละ 80 ในโครงสร้างการส่งออกทั้งหมด

อย่างไรก็ตามในขณะที่การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยนั้นมีความเด่นชัดในเรื่องของการผลิตและในเรื่องการส่งออก ในส่วนของแรงงานนั้นยังนับว่ามีลักษณะของประเทศเกษตรกรรมอยู่ดังจะเห็นได้ว่าแรงงานในภาคเกษตรปัจจุบันมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 60 อย่างไรก็ตามแนวโน้มการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรไปสู่ภาคนอกเกษตรนั้นก็มีความเด่นชัดดังจะเห็นได้จากสถิติว่าในปี 1976 นั้นแรงงานไทยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 78 อยู่ในภาคเกษตรและสัดส่วน ร้อยละ 22 อยู่ภาคนอกเกษตร ในปี 1993 ปรากฏว่าแรงงานไทยในภาคเกษตรมีสัดส่วนลดลง เหลือร้อยละ 60 ในขณะที่แรงงานภาคนอกเกษตรนั้นมีสัดส่วนร้อยละ 40 และจากแนวโน้มดังกล่าวคาดว่าในปี 2001 จะมีแรงงานภาคนอกเกษตรมีสัดส่วนสูงเป็นร้อยละ 51 ในขณะที่แรงงานในภาคเกษตรจะลดลงเหลือร้อยละ 49

การปรับโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยจากเศรษฐกิจที่พึ่งพาภาคเกษตรมาเป็นเศรษฐกิจที่พึ่งพาอุตสาหกรรมและบริการนั้นส่วนหนึ่งเป็นผลจากพลวัตของเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศตลอดจนการดำเนินนโยบายแต่อีกส่วนหนึ่งนั้นเป็นผลพวงจากการขยายตัวของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยเฉพาะญี่ปุ่นและ

กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชีย อันประกอบด้วยฮ่องกง ไต้หวัน สิงคโปร์และเกาหลีโดยเฉพาะในช่วงนับตั้งแต่กลางทศวรรษ 1980 เป็นต้นไป อันเป็นผลจากการย้ายฐานการผลิตในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานหนาแน่น (Labour-intensive) จากประเทศดังกล่าวมายังอาเซียนและไทยภายหลังจากที่ประเทศต่าง ๆ เหล่านี้เผชิญกับค่าแรงที่สูงขึ้นและจากการที่ค่าเงินถูกกดดันให้ลอยตัวสูงขึ้น การลงทุนโดยตรงของต่างชาติคือกว่าร้อยละ 80 จากญี่ปุ่นและประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในไทยนั้นต้องการใช้ฐานการผลิตในไทยเพื่อการส่งออกทั้งไปสู่ประเทศที่สามและกลับไปสู่ประเทศเดิมนับว่ามีส่วนผลักดันให้เกิดการขยายตัวของส่งออกโดยเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรมและเป็นตัวเร่งสู่การปรับโครงสร้างการผลิตในประเทศตลอดจนโครงสร้างการส่งออก

อาจกล่าวได้ว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจไทยตลอดจนการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจมีส่วนสัมพันธ์กับการขยายตัวของความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจไทยกับต่างประเทศ โดยเฉพาะบทบาทของกลุ่มประเทศในเอเชีย-แปซิฟิกและที่สำคัญก็คือญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชีย

สำหรับประเทศสาธารณรัฐเกาหลีนั้น อาจกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจมีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยสูงมากตลอดระยะเวลาสามทศวรรษที่ผ่านมา ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) ในช่วงระหว่างปี 1962-1992 มีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 8.6 โดยมีแรงกระตุ้นสำคัญของเศรษฐกิจก็คือ การขยายตัวของการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมอันเป็นผลจากการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่เน้นการส่งเสริมการส่งออก (Export-led growth) เป็นสำคัญ

ในช่วงแรกของการพัฒนาเศรษฐกิจของเกาหลีคือในระหว่างปี ค.ศ. 1962-1978 อันเป็นช่วงของการปกครองภายใต้รัฐบาลทหาร แนวทางในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจก็คือการเน้นการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานหนาแน่น (Labour-intensive Manufacture) ทั้งนี้โดยรัฐบาลได้เข้าไปควบคุมระบบการเงินและให้การอุดหนุนการส่งออกและอุตสาหกรรมส่งเสริมอื่น ๆ ด้วย

การให้กู้ยืมด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำตลอดจนมาตรการอุดหนุนอื่น ๆ ผลจากการดำเนินนโยบายดังกล่าวปรากฏว่าในระหว่างปี 1963-1978 ในขณะที่การส่งออกอุตสาหกรรมของโลกขยายตัวร้อยละ 9 ในด้านปริมาณการส่งออกอุตสาหกรรมของเกาหลีขยายตัวสูงถึงร้อยละ 31 ต่อปีและมูลค่าเพิ่มของภาคอุตสาหกรรมขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 17 ต่อปี

ในช่วงแรกของการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีสิ้นสุดลงพร้อมกับปัญหาอันเกิดจากการที่เศรษฐกิจร้อนแรง (Overheat) มากเกินไปโดยเฉพาะในช่วงปี ค.ศ. 1976-1978 ผลพวงจากการที่ค่าแรงในประเทศขยับตัวสูงขึ้นอย่างรุนแรงส่งผลให้เกาหลีเริ่มมีความเสียเปรียบในการแข่งขัน (Competitiveness) ในการส่งออกประกอบกับการที่ราคาน้ำมันโลกขยับตัวสูงขึ้นอย่างรุนแรงเป็นครั้งที่สองในปี 1978 และตามมาด้วยวิกฤตการณ์ทางการเมือง ภายหลังการลอบสังหารประธานาธิบดีปัก จุงฮี ในเดือนตุลาคม 1979 เศรษฐกิจของเกาหลีระหว่างปี 1979-1980 จึงเริ่มประสบกับปัญหาการชะลอตัวของส่งออก ปัญหาเงินเฟ้อ การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดตลอดจนการหดตัวของเศรษฐกิจโดยในปี 1980 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ลดลงร้อยละ 3

ในช่วงเวลาดังกล่าวรัฐบาลได้ดำเนินนโยบายเข้มงวดทางการเงินเพื่อหาทางแก้ปัญหาเงินเฟ้อตลอดจนมาตรการกระตุ้นความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมต่างๆ ในช่วงระหว่างปี 1980-1987 จึงเป็นช่วงระยะเวลาของการฟื้นตัวอีกครั้งหนึ่งของเศรษฐกิจเกาหลี อัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยในช่วงดังกล่าวร้อยละ 9.2 ต่อปีและการส่งออกเริ่มมีการขยายตัวโดยอัตราการขยายตัวของการส่งออกในช่วงนี้เฉลี่ยร้อยละ 13.6 และการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดจากระดับมูลค่า 5.32 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในช่วงต้นทศวรรษ 1980 ก็กลับกลายมาเป็นการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดสูงถึง 14.2 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 1988 นอกจากนั้นเงินเฟ้อที่เคยสูงในระดับร้อยละ 25.6 ก็ได้ลดลงเหลือร้อยละ 4 ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

ช่วงระยะเวลาระหว่างปี 1988-1992 เป็นช่วงของการปรับตัวอีกครั้งหนึ่งของเศรษฐกิจเกาหลี การพุ่งขึ้นของค่าแรงและค่าเงินส่งผลให้การส่งออกของประเทศประสบปัญหาในด้านการแข่งขันในด้านสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน การส่งออกสินค้าลดลงร้อยละ 5 ดอลลาร์-ค่าซึ่งเกินดุลมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1986 จนถึงปี 1989 ก็เริ่มกลายเป็นการขาดดุลในปี 1990 และต่อเนื่องมาจนถึงปี 1992 และส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดติดลบโดยในปี 1991 การขาดดุลดังกล่าวเท่ากับ 8.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้มีแนวโน้มชะลอลงจากร้อยละ 13 ในปี 1987 เป็นร้อยละ 6.8 ในปี 1989 และเป็นร้อยละ 4.7 ในปี 1992

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในทางการเมืองและเศรษฐกิจในโลกและในภูมิภาคพร้อมกับการขยายตัวของการแข่งขันโดยเฉพาะจากประเทศสมาชิกอาเซียนและการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของประเทศจีนและเวียดนามประกอบกับปัญหาค่าแรงที่ถีบตัวสูงขึ้นในประเทศ ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจึงจำเป็นต้องมีการปรับกลยุทธ์การพัฒนาใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศและในภูมิภาค รัฐบาลเกาหลีได้ดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจแผนใหม่ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับใหม่ (ค.ศ. 1993-1997) โดยเน้นกลยุทธ์การส่งออกที่ใช้แรงงานมีฝีมือ (Skilled Labour) เน้นเทคโนโลยีและการเพิ่มผลผลิต (High Productivity Export) เป็นประการสำคัญ

องค์ประกอบสำคัญของกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจแผนใหม่ของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีก็คือ การปฏิรูปทางการคลัง การลดบทบาทของภาครัฐในการควบคุมและในการให้การอุดหนุน การส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชน การเปิดเสรีในด้านการเงินตลอดจนการปฏิรูประบบการเงินโดยเฉพาะการส่งเสริมการขยายตัวของตลาดทุน การลดอุปสรรคด้านต่าง ๆ เพื่อเปิดให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมที่เคยได้รับการปกป้องตลอดจนการผ่อนคลายและยกเลิกการควบคุมราคา นอกจากนี้รัฐบาลเกาหลียังส่งเสริมการปรับตัวของอุตสาหกรรมเพื่อย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศ

อื่น ๆ เพื่อหาความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน

อาจกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีกำลังอยู่ในช่วงของการปรับตัวและปรับโครงสร้างเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศและในภูมิภาคเช่นเดียวกับเศรษฐกิจไทยที่กำลังอยู่ในช่วงรอยต่อของการปรับตัวจากเศรษฐกิจที่เคยเน้นการส่งออกในด้านสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานหนาแน่น (Labour-intensive) มาสู่การส่งออกที่ใช้มูลค่าเพิ่ม (Value-Added)

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-เกาหลี

ประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตในเดือนตุลาคม ปี ค.ศ. 1958 ในปี 1961 ได้มีการทำความตกลงทางการค้าระหว่างกันขึ้น ผลจากการทำความตกลงดังกล่าวจึงนำไปสู่การประชุมระดับรัฐมนตรีเพื่อขยายความร่วมมือทางการค้าระหว่างสองประเทศและเป็นกรอบแห่งการขยายความร่วมมือระหว่างเอกชนต่อเอกชนของสองประเทศ

การค้าระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลีในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปี ค.ศ. 1977 แม้จะมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องแต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยมีมูลค่าการค้ารวมต่ำกว่าสองพันล้านบาท อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1978 เป็นต้นมา การค้าระหว่างไทยและเกาหลีได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วโดยมูลค่าการค้ารวมเพิ่มจากระดับ 2.4 พันล้านบาทเป็น 5 พันล้านบาทในปี 1980 ในปี ค.ศ. 1986 มูลค่าการค้าของสองประเทศมียอดพุ่งขึ้นเป็น 12.2 พันล้านบาทและขยับตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนถึง 61 พันล้านบาทในปี 1993

ลักษณะการค้าระหว่างไทยกับเกาหลีนับตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมานั้น ไทยจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบดุลการค้า ยกเว้นในปี 1981 และ 1986 ที่ไทยได้เปรียบดุลการค้า

เล็กน้อย ในปี 1980 ไทยขาดดุลการค้ากับเกาหลีนับเป็นมูลค่าเท่ากับ 3.0 พันล้านบาทและขยายตัวเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะนับตั้งแต่ปี 1989 เป็นต้นไปโดยยอดตัวเลขขาดดุลในปี 1989 เท่ากับ 11.5 พันล้านบาท ก่อนจะขยายเป็น 37.6 พันล้านบาทในปี 1993

สัดส่วนการค้าระหว่างไทยกับเกาหลีได้มีการขยายตัวจากร้อยละ 1.55 ในปี 1980 เป็นร้อยละ 3.17 ในปี 1992 ก่อนจะลดลงเล็กน้อยเหลือร้อยละ 2.91 ในปี 1993

การขาดดุลการค้าระหว่างไทยกับเกาหลีนั้นส่วนหนึ่งเป็นผลจากลักษณะการค้าส่งออก (Term of Trade) ของไทยเสียเปรียบดังจะเห็นได้จากโครงสร้างสินค้าการส่งออกของสองประเทศและอีกส่วนหนึ่งเป็นผลจากปัญหาสู่การเข้าไปเจาะตลาดเกาหลีอันเกิดจากการจำกัดการนำเข้า ตลอดจนการที่เกาหลีมีกฎหมายพิเศษที่กำหนดเงื่อนไขในการนำเข้า อาทิ เงื่อนไขการนำเข้าธัญพืชทุกชนิด (Grain Control Law) การกำหนดเขตห้ามนำเข้าพืชผักและผลไม้จากต่างประเทศรวมทั้งไทย (Quarantine Law) เป็นต้น นอกจากนี้สินค้าเกษตรของไทยหลายรายการก็ประสบกับปัญหาในการส่งออกไปยังเกาหลี โดยอ้างเหตุผลของการไม่มีคุณภาพหรือมีสารเจือปน เป็นต้น

ถ้าจะพิจารณาโครงสร้างการค้าระหว่างสองประเทศจะพบว่า ในส่วนของไทยนั้นมีการนำเข้าจากสาธารณรัฐเกาหลีในด้านสินค้าอุตสาหกรรม เช่น เครื่องจักร เหล็ก เคมีภัณฑ์ เครื่องไฟฟ้า รถยนต์นั่ง เครื่องมือวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตลอดจนเครื่องใช้ในครัวเรือน ในขณะที่เดียวกัน สินค้าส่งออกของไทยไปยังสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่ประกอบด้วย น้ำตาลทราย ยางพารา แผงวงจรไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ตลับลูกปืน กาแฟดิบ ข้าว ถั่ว แร่ใยหินและอื่นๆ กล่าวคือในขณะที่สินค้าส่งออกของไทยไปยังเกาหลีประกอบด้วยสินค้าเกษตรหรือสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานหนาแน่น (Labour-intensive) สินค้านำเข้าของไทยจาก

เกาหลีประกอบด้วยสินค้าอุตสาหกรรม โดยเฉพาะที่ใช้แรงงานมีฝีมือและเทคโนโลยี

ในด้านการลงทุนโดยตรงของเกาหลีในประเทศไทยนั้นแนวโน้มขยายตัวอย่างน่าสังเกตนับตั้งแต่ปี 1988 เป็นต้นไป โดยยอดการลงทุนโดยตรงสุทธิของเกาหลีในประเทศไทยปี ค.ศ. 1987 เท่ากับ 22.30 ล้านบาทได้พุ่งขึ้นเป็น 304.60 ล้านบาทในปี 1988 อย่างไรก็ตามในระหว่างปี 1989 จนถึง 1993 ก็ยังมีมูลค่าการลงทุนสุทธิอยู่ในระดับสูงโดยเฉพาะในปี 1993 ยอดการลงทุนสุทธิของเกาหลีในประเทศไทยเท่ากับ 369.30 ล้านบาท

การขยายการลงทุนโดยตรงของเกาหลีในไทยนับตั้งแต่ปี 1988 เป็นต้นมานั้นคงจะสืบเนื่องมาจากการที่ค่าแรงและค่าเงินของเกาหลีมีแนวโน้มถีบตัวสูงขึ้น ธุรกิจของเกาหลีจึงมีการปรับตัวด้วยการย้ายฐานการผลิตเพื่อมาใช้แรงงานที่ต่ำกว่าในประเทศไทยเป็นฐานในการส่งออกเพื่อรักษาระดับความสามารถในการแข่งขัน เช่นเดียวกับญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่เอเซียอื่นๆ อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบการลงทุนโดยตรงของเกาหลีในไทยกับประเทศอื่นๆ แล้วจะพบว่ายังมีสัดส่วนต่ำคือร้อยละ 0.9 ของยอดการลงทุนของต่างประเทศในไทยและมีลำดับเป็นที่ 10 ในปี 1993

ในส่วนของการลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศนั้นแม้ว่าจะมีแนวโน้มขยายตัวนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1987 โดยยอดการลงทุนรวมของไทยในต่างประเทศเพิ่มจาก 27.9 ล้านบาท ในปี 1987 เป็น 4,332 ล้านบาทในปี 1988 ก่อนที่จะเพิ่มขึ้นเป็น 6,992 ล้านบาทในปี 1993 อย่างไรก็ตามการลงทุนของไทยในต่างประเทศนั้นส่วนใหญ่จะไปสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา จีน กลุ่มประเทศอาเซียนและในอินโดจีน ในส่วนของการลงทุนไทยในเกาหลียังมีจำนวนน้อยมาก

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจจะระหว่างไทยกับเกาหลีนั้นแม้จะมีแนวโน้มขยายตัวทั้งในกรอบของการค้าระหว่างประเทศและการลงทุนโดยตรงก็ตาม แต่ก็ยังนับว่ามีสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ

บทบาทของไทยและเกาหลีในการขยายความร่วมมือระหว่างประเทศ

ประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐเกาหลีต่างก็อยู่ในขั้นตอนของการปรับตัวและปรับโครงสร้างในทางเศรษฐกิจ ส่วนหนึ่งของการปรับโครงสร้างก็คือ การลดขั้นตอนและอุปสรรคในด้านการค้าและการลงทุน ตลอดจนตลาดการเงินเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของแอกต์ นอกจากนี้ ในส่วนของไทยนั้นการปรับตัวในทางเศรษฐกิจในส่วนหนึ่งย่อมหมายถึงความจำเป็นในการย้ายฐานการผลิตสำหรับอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานหนาแน่น (Labour-intensive) ไปยังประเทศที่มีความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน เช่น จีน เวียดนามและอินโดนีเซีย ในขณะที่เดียวกันอุตสาหกรรมภายในประเทศจะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้มีการใช้มูลค่าเพิ่มมากขึ้นและอาศัยแรงงานกึ่งฝีมือ ในกรณีของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีนั้น การปรับโครงสร้างการส่งออกในรูปแบบของการเน้นการส่งออกที่ใช้แรงงานมีฝีมือและเทคโนโลยีอันเป็นการหักเหจากการเน้นอุตสาหกรรมกึ่งฝีมือเช่นในอดีต

แนวโน้มการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน ตลอดจนการเงินของสองประเทศจะมีส่วนช่วยเอื้ออำนวย การขยายตัวในด้านการค้าระหว่างสองประเทศโดยเฉพาะถ้าหากว่าเกาหลีมีการลดกฎระเบียบหรือแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดของเกาหลีได้ในอนาคต นอกจากนั้น การปรับโครงสร้างการส่งออกของทั้งสองประเทศนั้นจะทำให้เกิดความเอื้ออำนวยระหว่างกันได้มากขึ้น กล่าวคือเกาหลีสามารถย้ายฐานการผลิตในด้านอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานกึ่งฝีมือมาไทย และหันไปผลิตอุตสาหกรรมที่ใช้ฝีมือและเทคโนโลยีในประเทศของตนเอง นอกจากนั้นการย้ายฐานการผลิตของเกาหลีมาสู่ไทยยังหมายถึงการใช้ไทยเป็นฐานในการส่งออกไปยังประเทศอื่น ๆ ในอาเซียนเพื่อใช้ประโยชน์จากเงื่อนไขที่เปิดกว้างในกรอบของเขตการค้าเสรีอาเซียน

ฐานความร่วมมือระหว่างเกาหลีและไทยยังหมายถึงการขยายศักยภาพไปสู่ประเทศในอินโดจีนโดยอาศัยประเทศไทยเป็นทางผ่านสู่การเชื่อมโยงกับประเทศ

อินโดจีนและพม่าในอนาคต

ในกรอบของบทบาทของไทยและเกาหลีในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศและในภูมิภาคนั้น ประเด็นที่จะต้องนำพิจารณาประการแรกก็คือ กรอบแห่งความร่วมมือในเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) โดยทั้งสองประเทศต่างก็เป็นสมาชิกของเอเปค

ปัญหาของกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิกประการแรกก็คือ การขาดดุลยภาพทางการค้าในกลุ่มประเทศดังกล่าว โครงสร้างทางการค้าในกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิกนั้นก็คือลักษณะการขาดดุลการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกากับประเทศอื่น ๆ ส่วนใหญ่ในเอเชีย-แปซิฟิก โดยเฉพาะกับประเทศญี่ปุ่น (ตาราง 2) โดยเฉพาะนับตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นไป ในปี 1991 สหรัฐมีดุลการค้าขาดดุลกับประเทศญี่ปุ่นสูงถึง 47 ล้านเหรียญสหรัฐหรือเป็นการเพิ่มขึ้น 4 เท่าตัวจากระดับปี 1980 และสหรัฐมีดุลการค้าขาดดุลกับทุกประเทศอุตสาหกรรมใหม่เอเชียและทุกประเทศในอาเซียนยกเว้นบรูไน

ในขณะที่เดียวกันประเทศญี่ปุ่นมีโครงสร้างการค้าเกินดุลกับสหรัฐอเมริกา ทุกประเทศอุตสาหกรรมใหม่และกับสามประเทศอาเซียนคือ ไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ประเทศอินโดนีเซีย และบรูไนถือเป็นสองประเทศอาเซียนที่เป็นข้อยกเว้นในด้านการได้เปรียบดุลการค้ากับประเทศญี่ปุ่น

การขาดดุลยภาพในการค้าระหว่างประเทศสมาชิกของเอเชีย-แปซิฟิก ดังกล่าวนั้นส่วนหนึ่งได้ก่อปัญหาในด้านการขยายตัวของการดำเนินมาตรการกีดกันจากสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะการใช้มาตรการซูเปอร์ 301 ตลอดจนมาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด (Anti-dumping) และมาตรการต่อต้านการอุดหนุน (CVD) อันเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดการขัดแย้งทางการค้าระหว่างประเทศในเอเชีย-แปซิฟิก นอกจากนั้นการขยายตัวในการส่งออกของประเทศอุตสาหกรรมใหม่และของอาเซียนรวมทั้งไทยไปยังสหรัฐอเมริกานั้นมีส่วนนำไปสู่ปัญหาการขยายตัวในการขาดดุลการค้าระหว่างประเทศเหล่านี้กับญี่ปุ่นอันสืบเนื่องมาจากข้อเท็จจริงที่ว่าสินค้าส่งออกไปสู่สหรัฐอเมริกานั้นมีองค์ประกอบของ

การนำเข้าสินค้าชั้นกลาง (Intermediate Goods) จาก ญี่ปุ่น นั้นก็คือลักษณะโครงสร้างการส่งออกส่วนหนึ่ง จะนำไปสู่การขยายตัวของปัญหาการขาดดุลการค้ากับ ญี่ปุ่นและนำไปสู่การข่มขู่จากมาตรการของสหรัฐอเมริกา

ปัญหาการขาดดุลยภาพทางการค้าของกลุ่ม ประเทศเอเชีย-แปซิฟิกที่ได้กล่าวมานั้นถือได้ว่าเป็นองค์ ประกอบที่นำไปสู่การขัดแย้งทางการค้าในระหว่างประเทศ ภูมิภาคโดยเฉพาะความเสียเปรียบของประเทศที่มีอำนาจ ต่อรองน้อยกว่าซึ่งรวมทั้งประเทศอาเซียนและไทย

ในการแก้ไขปัญหาการขาดดุลยภาพทางการค้า ของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกนั้น ทางแก้ประการหนึ่งก็คือ ความร่วมมือระหว่างประเทศในการปรับโครงสร้างทาง อุตสาหกรรม (Industrial Structural Adjustment) ด้วยการขยายการประสานความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ระหว่างกัน ในกรอบดังกล่าวประเทศสาธารณรัฐ เกาหลีและประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรม ใหม่เอเชียสามารถลดแรงผลักดันจากการขาดดุลยภาพ ดังกล่าวโดยการเปิดตลาดเพื่อการนำเข้าสินค้าที่ใช้แรงงาน หนาแน่น สินค้าที่ใช้แรงงานกึ่งฝีมือจากประเทศ อาเซียน และการนำเข้าสินค้าที่ใช้แรงงานฝีมือและเทคโนโลยีจากประเทศพัฒนาในภูมิภาค

ปัญหาอีกประการหนึ่งในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ก็คือลักษณะการพึ่งพาการลงทุนของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งไทยจากการลงทุนโดยตรงของญี่ปุ่น ในช่วง ระหว่างปี 1987-1990 การลงทุนโดยตรงของญี่ปุ่นใน ไทยมีสัดส่วนเฉลี่ยประมาณร้อยละ 20-30 ของยอด การลงทุนโดยตรงสุทธิทั้งหมดจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่ปี 1991 แนวโน้มการลงทุนโดยตรงจาก ญี่ปุ่นลดลงอย่างน่าสังเกตจากระดับการนำเข้าสุทธิเพื่อ การลงทุนโดยตรงเท่ากับ 27.9 พันล้านบาท เหลือ 9.2 พันล้านบาทในปี 1993 ผลพวงของการลดลงของการ ลงทุนโดยตรงของญี่ปุ่นในไทย และในประเทศอื่น ๆ ในอาเซียนย่อมส่งผลกระทบต่อส่งออกของประเทศ ในระดับหนึ่งเพราะข้อเท็จจริงนั้นปรากฏว่าการส่งออก ของไทยประมาณร้อยละ 33.9 เป็นผลจากการส่งออก ของบริษัทญี่ปุ่นที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยซึ่งก็มีลักษณะ

คล้ายกันกับกรณีที่เกิดกับประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน

การพึ่งพาการลงทุนต่างชาติของประเทศใน อาเซียนรวมทั้งไทยต่อประเทศญี่ปุ่นที่มีสัดส่วนมากนั้น อาจนำไปสู่ปัญหาของการผันผวนในด้านการส่งออกและ การขาดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศเหล่านี้ ใน การแก้ไขปัญหาการขาดเสถียรภาพในภูมิภาคดังกล่าว ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีและประเทศอุตสาหกรรมใหม่ เอเชียอื่น ๆ สามารถมีบทบาทช่วยสร้างดุลยภาพให้ เกิดขึ้นในระดับหนึ่งด้วยการขยายการลงทุนโดยตรงเข้า มายังประเทศอาเซียนโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่ใช้ แรงงานและแรงงานกึ่งฝีมือตลอดจนการค้าเทคโนโลยีซึ่งก็เป็นแนวโน้มสอดคล้องกับกลยุทธ์การ พัฒนาเศรษฐกิจที่เกาหลีกำลังดำเนินอยู่

ในกรอบของการพัฒนาของเขตการค้าเสรีอาเซียน นั้น ประเทศสาธารณรัฐเกาหลียังสามารถขยายบทบาท ทางเศรษฐกิจทั้งในด้านการค้าและการลงทุนเพื่อช่วง ชิงประโยชน์จากการรวมกลุ่มในภูมิภาคโดยส่วนหนึ่งอาศัย ความร่วมมือกับไทยเพื่อเป็นทางผ่านสู่การขยายความ ร่วมมือในวงกว้างขึ้น

ในประการสุดท้ายไทยและประเทศเกาหลียัง สามารถขยายบทบาทความร่วมมือในกรอบของแอกต์ ด้วยการผลักดันให้มีการให้สัตยาบันเพื่อให้แอกต์มีผล บังคับใช้ตามกำหนดในปี 1995 นอกจากนี้ยังหมาย รวมถึงการร่วมมือในการสร้างอำนาจต่อรองเพื่อให้การ ใช้มาตรการกีดกันของประเทศพัฒนาทั้งในสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรปลดน้อยลงและผลักดันให้การดำเนิน มาตรการในกรอบของแอกต์มีความยุติธรรมและเป็น ธรรมสำหรับประเทศกำลังพัฒนายิ่งขึ้น

ประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐเกาหลีต่าง ก็อยู่ในช่วงรอยต่อแห่งการปรับตัวทางเศรษฐกิจเพื่อให้ สอดคล้องกับโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ในบริษัทดังกล่าวการขยายบทบาทแห่งความร่วมมือของสองประเทศ เพื่อส่งเสริมสันติภาพและการขยายความร่วมมือทาง เศรษฐกิจและการสร้างความเป็นธรรมในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในภูมิภาคจึงเป็นแนวทางที่ควรได้รับการส่งเสริม

Table 1 Asia-Pacific Export/Import Matrix

	Asia Pacific			NIEs			ASEAN 4			U.S.			Japan			Korea				
	World	80	90	▲	80	90	▲	80	90	▲	80	90	▲	80	90	▲	80	90	▲	
Export																				
World	100	30.9	40.7	9.8	3.9	9.0	5.1	2.5	3.2	0.7	11.6	14.7	3.1	6.9	6.8	-0.1	0.9	2.3	1.4	
Asia-Pacific	100	53.6	64.9	11.3	9.6	16.2	6.6	4.7	5.2	0.5	17.8	21.0	3.2	10.0	9.5	-0.5	2.1	3.7	1.6	
ANIE's	100	61.0	69.0	8.0	9.0	12.7	3.7	10.5	8.1	-2.4	24.6	24.6	0.0	10.0	10.4	0.4	1.0	1.5	0.5	
ASEAN4	100	77.2	74.7	-2.5	17.7	23.9	6.2	3.2	3.9	0.7	18.7	18.4	-0.3	34.5	23.0	-11.5	1.7	4.1	2.4	
U.S.	100	38.7	49.2	10.5	6.6	11.0	4.4	2.8	2.8	0.0	-	-	-	9.4	11.4	2.0	2.1	3.6	1.5	
Japan	100	55.0	66.2	11.2	14.5	21.4	6.9	7.0	8.0	1.0	24.5	29.2	4.7	-	-	-	4.1	6.3	2.2	
Korea	100	-59.7	67.1	126.8	7.3	12.6	5.3	5.0	5.9	0.9	26.5	26.3	-0.2	17.4	17.5	0.1	-	-	-	
Import																				
World	100	32.2	38.1	5.9	3.6	6.6	3.0	3.0	2.8	-0.2	12.5	11.8	-0.7	7.0	9.0	2.0	0.8	1.7	0.9	
Asia-Pacific	100	53.8	63.5	9.7	6.6	11.8	5.2	7.5	5.6	-1.9	15.2	15.1	-0.1	11.8	15.1	3.3	1.6	3.3	1.7	
ANIE's	100	68.1	75.7	7.6	7.0	10.4	3.4	11.2	8.2	-3.0	17.4	17.0	-0.4	23.0	23.0	0.0	1.4	2.3	0.9	
ASEAN4	100	67.8	99.5	31.7	13.7	20.0	6.3	4.8	32.6	27.8	17.0	13.8	-3.2	24.2	25.4	1.2	2.0	3.3	1.3	
U.S.	100	42.5	56.9	14.4	7.1	12.2	5.1	4.4	3.6	-0.8	-	-	-	12.8	18.0	5.2	1.7	3.7	2.0	
Japan	100	50.9	59.2	8.3	5.2	11.1	5.9	16.3	10.9	5.4	17.4	22.5	5.1	-	-	-	2.2	5.0	2.8	
Korea	100	61.7	74.3	12.6	2.4	5.4	3.0	5.9	5.9	0.0	21.9	24.0	2.1	26.3	29.1	2.8	-	-	-	

Source : IMF, Direction of Trade Statistics, Yearbook 1983 and 1991.

file : \totoworld-ecl\apecc-01.xls

Table 2 Trade Balance of the U.S. and Japan with APEC*(Unit: US\$ Million)*

Countries	Year	1980		1985		1991	
		U.S.	Japan	U.S.	Japan	U.S.	Japan
U.S.		-	7,343	-	40,585	-	38,599
Japan		-12,183	-	-49,749	-	-46,863	-
Developing Countries		-5,399	-914	-28,894	7,962	-35,575	31,972
ANIEs		3,128	12,157	-21,010	13,179	-13,438	40,458
Korea		252	2,353	-9,907	3,015	-2,224	7,707
Singapore		1,048	2,413	-2,484	2,286	-1,408	8,811
Hong Kong		-2,341	4,211	-5,159	5,790	-1,599	14,271
Taiwan		-2,087	3,180	-10,460	2,088	-8,207	9,669
ASEAN		-4,862	-13,834	-6,645	-11,273	-8,119	-2,843
Indonesia		-3,994	-9,754	-2,437	-8,001	-1,675	-7,165
Thailand		397	800	-1,528	1,012	-2,693	4,188
Malaysia		-1,351	-1,434	-1,707	-2,163	-2,445	1,191
Philippines		86	-272	-1,021	-306	-1,439	315
Brunei		0	-3,174	48	-1,815	133	-1,372
China		2,591	763	-4,244	6,053	-14,018	-5,643

Source : IMF, Direction of Trade, Council for Economic Planning and Development, China Taiwan Statistical Data Book, 1991.

file : \toto\world-ec\apec-02.xls

Table 3 Japanese FDI by Area and Industry

(Unit: Shares of Manufacturing %)

	World			NIES			ASEAN			China		
	'85	'87	'90	'85	'87	'90	'85	'87	'90	'85	'87	'90
Total	83.7	139	311	7.6	11.7	23.3	11.2	12.8	20.8	0.3	1.7	2.8
Manufactures	24.4	36	81.6	3.3	4.8	7.7	4	4.9	9.9	0.05	1	2.8
Food	4.5	4.3	5	2.4	3.4	9.5	3.8	4.7	3.7	26.7	15	8.4
Textiles	8.5	6.5	4.9	10.7	7.9	7.1	20.4	17.1	11.8	4.4	4.8	7.7
Wood	4.6	4.1	3.6	0.9	0.7	0.9	3.9	3.5	4.4	5.1	2.8	1.5
Chemicals	16.3	14.6	13.4	25.4	22.4	18.5	10.7	9.8	11.3	22.3	15.1	1.75
Metals	21.3	17.5	12.6	5.8	6.2	6.9	36.8	35.3	22.4	8.3	9.5	6.1
Machinery	8.1	9.1	9.7	14.4	12	10.9	2.3	3	7	6	5.3	15.6
Elec.Machinery	15.4	19.9	24.9	19	23.2	24	4.9	7.7	20.6	10.1	36.3	35.8
Trans.Machinery	13.8	15.7	13.3	8.6	9.9	8.7	9.2	10.2	9.5	1.1	0.4	1.1
Others	7.5	8.3	12.4	12.9	13.3	13.4	8.2	8.8	9.3	6	10.7	16.2

Source : Ministry of Finance, Japan.
file : \toto\world-eclapec-03.xls

Table 4 The Shares of Japanese Firms Exports in ASEAN*(Unit: US\$ Billion, 1990)*

	Thailand	Indonesia	Singapore	Malaysia	Philippine
Total Exports	23.7	25.7	54.6	29.5	8.2
Japanese Firms	8.1	8.5	14.6	4.9	1
Exports Share	33.90%	33%	26.80%	17%	12.70%

Source : KOTRA**file :** \toto\world-ec\jap-asen.xls

Table 5 Trade in Consumer Electronic Products between Japan and Asian NIEs/ASEAN countries

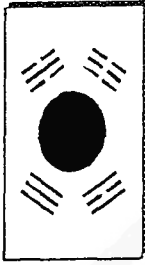
(Unit: ¥ Million)

Type of Products	Destination	Asian NIEs												
		World		+ ASEAN Countries		Asian NIEs		ASEAN Countries						
		Imports	From	Imports	From	Imports	From	Imports	From	Imports	To			
Total of Consumer	1989	214,452		145,272		389,502		134,983		351,886		10,289		37,616
Electronic	1991	238,246		177,164		690,670		93,627		49,445		83,537		196,225
Products	91/89	1.11		1.22		1.77		0.69		1.41		8.12		5.22
Audio-	1989	145,399		111,342		288,974		106,612		272,620		4,730		16,354
Visual	1991	135,680		118,373		554,095		10,778		390,589		47,595		163,506
Products	91/89	0.93		1.06		1.92		0.66		1.43		10.06		10.00
Other	1989	69,053		33,930		100,528		28,371		79,226		5,559		21,262
Electronic	1991	102,566		58,791		139,575		22,849		103,856		35,942		32,719
Products	91/89	1.49		1.73		1.36		0.81		1.31		6.47		1.54

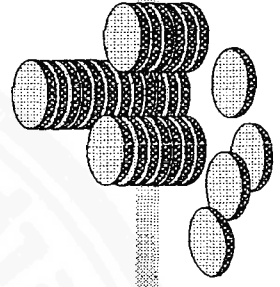
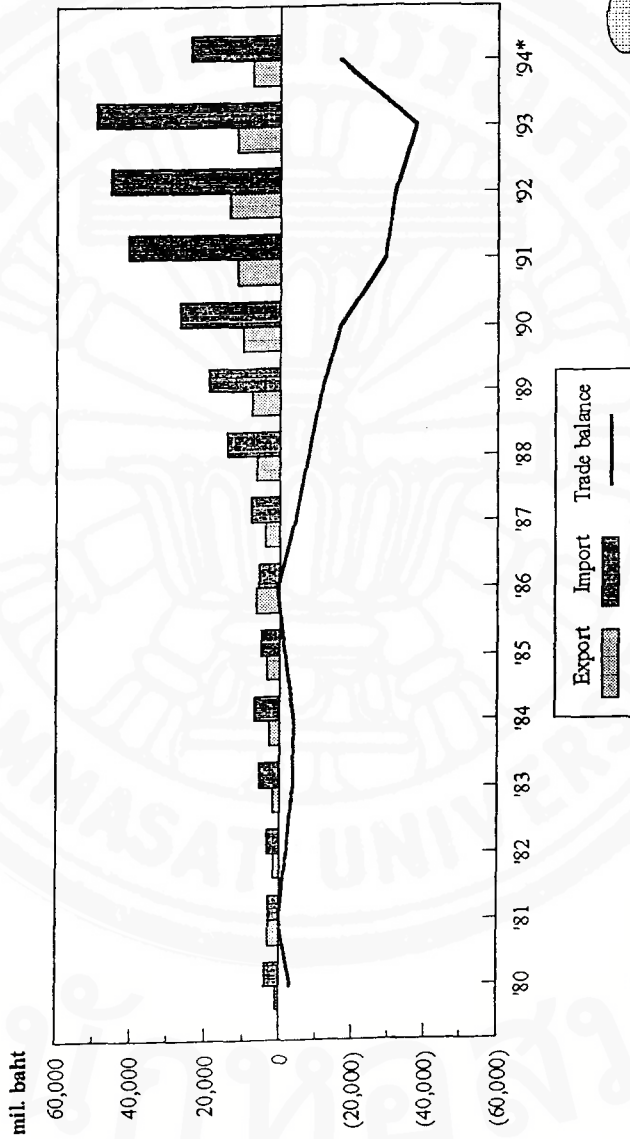
Table 6 Estimated Labour Force 1986-2001

Year	%Proportion of Total Labour Force			Total
	Agriculture	Industrial	Service	
1976	78	5	17	Na.
1986	67	10	23	26,672
1987	66	11	23	27,448
1988	65	11	24	28,218
1989	64	12	24	28,983
1990	63	12	25	29,745
1991	62	13	25	30,502
1992	61	13	26	31,255
1993	59	14	27	31,994
1994	58	15	27	32,722
1995	57	15	28	33,437
1996	56	16	28	34,140
1997	55	16	29	34,833
1998	53	17	30	35,512
1999	52	17	31	36,178
2000	50	18	32	36,833
2001	49	19	32	37,479

รูปที่ 1 การค้าระหว่างไทยกับเกาหลีใต้

การค้าระหว่างไทยกับเกาหลีใต้

Source : Bank of Thailand
file : \to\trade\korea pre

(Value : Millions of Baht)

Table 7 Trade Value Thai VS S. Korea 1980-1994

Year	Export	Growth Rate	Market Share	Import	Growth Rate	Market Share	Trade Value	Growth Rate	Market Share	Balance of Trade
1980	1,008.3	(2.41)	0.76	4,047.1	69.97	2.09	5,055.4	48.07	1.55	(3,038.8)
1981	3,214.5	218.80	2.10	3,017.0	(25.45)	1.38	6,231.5	23.26	1.68	197.5
1982	1,888.1	(41.26)	1.18	3,588.9	18.96	1.83	5,477.0	(12.11)	1.54	(1,700.8)
1983	2,097.4	11.09	1.43	5,601.8	56.09	2.37	7,699.2	40.57	2.01	(3,504.4)
1984	2,886.8	37.64	1.65	6,822.1	21.78	2.78	9,708.9	26.10	2.31	(3,935.3)
1985	3,575.2	23.85	1.85	5,069.4	(25.69)	2.02	8,644.6	(10.96)	1.94	(1,494.2)
1986	6,420.9	79.60	2.75	5,730.7	13.04	2.37	12,151.6	40.57	2.56	690.2
1987	3,944.7	(38.56)	1.32	8,016.2	39.88	2.40	11,960.9	(1.57)	1.89	(4,071.5)
1988	6,437.8	63.20	1.60	14,232.6	77.55	2.77	20,670.4	72.82	2.25	(7,794.8)
1989	7,703.1	19.65	1.49	19,172.6	34.71	2.89	26,875.7	30.02	2.28	(11,469.5)
1990	10,095.2	31.05	1.71	26,729.8	39.42	3.17	36,825.0	37.02	2.57	(16,634.6)
1991	11,724.5	16.14	1.62	40,675.0	52.17	4.24	52,399.5	42.29	3.11	(28,950.5)
1992	13,543.0	15.51	1.64	45,353.0	11.50	4.39	58,896.0	12.40	3.17	(31,810.0)
1993	11,684.0	(13.73)	1.25	49,315.0	8.74	4.23	60,999.0	3.57	2.91	(37,631.0)
1994*	7,400.0	16.61	1.41	23,985.0	(7.67)	3.73	31,385.0	(2.90)	2.68	(16,585.0)

* Jan.-Jun.p

Jan.-Jun.

6,346.0

1993

25,977.0

32,323.0

(19,631.0)

Source : Bank of Thailand
file : \foto\nic-trad.wk1

Table 8 สินค้าส่งออกไปเกาหลีใต้ ปี 2535-2536
Thailand's Exports to S. Korea 1992-1993

(มูลค่า : พันบาท)
 (Value : Thousand Baht)

สินค้า	2535 1992	ร้อยละของ สินค้าชนิดนั้น % of Each Commodity	2536 1993	ร้อยละของ สินค้าชนิดนั้น % of Each Commodity	Item
สินค้าส่งออกทั้งสิ้น	13,542,755	1.64	11,683,311	1.24	Total Exports
1. น้ำตาลทราย	3,685,155	19.48	2,520,837	20.69	1. Sugar
2. ยางพารา	1,612,167	5.57	1,741,254	5.97	2. Rubber
3. แผงวงจรไฟฟ้า	582,176	2.03	687,207	1.93	3. Electronic integrated circuits
4. ผลิตภัณฑ์พืชมันสำปะหลัง	1,530,052	5.17	669,506	3.08	4. Tapioca products
5. เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	387,687	0.67	393,446	0.60	5. Automatic data processing machines and parts thereof
6. ตลับลูกปืนเครื่องยี่เหล็ก	209,547	4.02	274,741	5.34	6. Ball bearings
7. ผลิตภัณฑ์พลาสติก	206,945	1.46	233,301	0.63	7. Plastics products
8. ข้าว	110,078	0.30	209,767	0.64	8. Rice
9. เครื่องจักรกลอุปกรณ์และส่วนประกอบ	172,708	1.47	200,821	0.82	9. Machinery and mechanical appliances and parts thereof
10. กาแฟดิบ	136,094	10.98	188,857	15.22	10. Green coffee
11. ผลิตภัณฑ์เซรามิก	233,725	4.32	188,724	2.96	11. Ceramic products
12. แร่ยิปซัม	73,377	4.56	185,517	9.86	12. Gypsum
13. เครื่องใช้ไฟฟ้าอื่น ๆ	116,649	2.61	170,772	2.63	13. Other electrical equipment
14. ถั่ว	0	0.00	158,834	18.72	14. Beans
15. สิ่งทออื่น ๆ	276,017	4.89	158,514	2.43	15. Other fabrics

Table 9 สินค้าเข้าจากเกาหลีใต้ ปี 2535-2536
Thailand's Imports from S. Korea 1992-1993

(มูลค่า : พันบาท)
 (Value : Thousand Baht)

สินค้า	2535 1992	ร้อยละของ สินค้าชนิดนั้น % of Each Commodity	2536 1993	ร้อยละของ สินค้าชนิดนั้น % of Each Commodity	Item
สินค้านำเข้าทั้งสิ้น	45,352,841	4.39	49,315,880	4.21	Total Imports
1. เครื่องจักรใช้ในการอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่ไฟฟ้า	4,091,083	2.27	7,061,232	3.39	1. Non-electrical machinery and parts for industrial use
2. เหล็กและเหล็กกล้า	5,933,122	7.52	6,018,228	7.53	2. Iron & steel
3. ผ้าผืน	5,053,538	21.70	5,002,910	19.57	3. Fabrics
4. เคมีภัณฑ์	4,127,144	5.22	5,000,920	5.80	4. Chemicals
5. ปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืช	3,332,355	21.01	4,176,939	24.96	5. Fertilizer & pesticides
6. เครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ	2,892,698	2.25	3,940,195	2.32	6. Electrical machinery and parts
7. เครื่องใช้ไฟฟ้า	3,089,478	8.88	3,015,479	7.88	7. Electrical appliances
8. น้ำมันดีเซล	1,879,867	10.64	2,432,390	11.65	8. Diesel oil
9. ปลาและปลาสำเร็จรูป	2,738,653	12.11	1,859,594	9.99	9. Fish and preparations
10. หนังสั้วและผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์	1,614,777	24.99	1,511,170	22.96	10. Leather & leather products
11. รถยนต์นั่ง	829,032	3.63	1,501,245	3.98	11. Passenger motorcars
12. เครื่องมือวิทยาศาสตร์การแพทย์ ถ่ายรูป ภาพยนตร์	242,151	1.27	875,614	3.77	12. Scientific & optical instruments
13. ผลิตภัณฑ์โลหะ	1,148,854	4.65	859,402	2.92	13. Metal manufactures
14. เครื่องใช้ในครัวเรือน	652,420	3.46	694,389	3.31	14. Household goods
15. เครื่องบิน เรือ และอุปกรณ์การบิน	3,979	0.01	595,751	2.49	15. Aircrafts & ships

INV-NET.XLS

Table 10 Net Flows Foreign Direct Investment in Thailand Classified by Countries

(Millions of Baht)

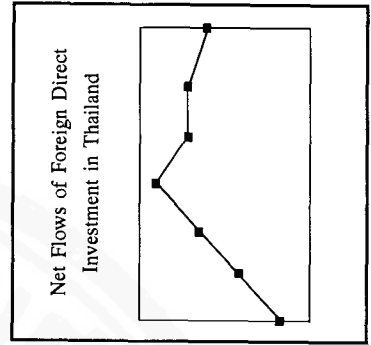
	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	% Change	% Share
Total	9,043.70	27,963.50	45,697.60	64,695.00	51,389.10	53,764.30	38,987.70	-27.5	100.0
U.S.A.	3,268.70	14,607.60	18,761.60	27,931.00	15,593.30	8,571.80	9,277.40	8.2	23.8
Canada	11.20	60.20	168.40	7,027.40	152.20	89.60	162.50	81.4	0.4
Hong Kong	796.20	2,794.50	5,715.70	7,159.90	11,565.50	14,549.00	4,354.30	-70.1	11.2
Taiwan	687.30	313.30	5,062.30	735.80	2,753.50	2,220.80	1,447.40	-34.8	3.7
Switzerland	785.90	55.70	1,227.50	119.60	1,222.60	776.50	272.30	-64.9	0.7
Australia	25.70	41.60	113.00	487.50	1,824.00	169.30	892.20	-627.0	-2.3
S. Korea	22.30	304.60	254.20	102.50	295.90	262.40	369.30	40.7	0.9
China	63.10	192.60	138.50	6,665.50	39.00	-112.80	56.60	150.2	0.1
ASEAN	530.80	1,616.90	2,811.60	6,135.80	6,576.20	7,170.00	5,805.00	-19.0	14.9
Singapore	535.30	1,572.00	2,748.10	457.70	6,469.30	6,722.00	5,806.80	-13.6	14.9
Malaysia	-9.20	47.10	55.30	6.30	18.70	115.00	-188.30	263.7	-0.5
Philippines	0.40	3.80	-1.50	65.20	0.00	133.30	-2.70	102.0	0.0
Indonesia	2.30	23.30	8.90	0.50	86.90	189.00	179.50	5.0	0.5
Brunei	2.00	0.70	0.80	4,212.10	1.30	10.70	9.70	-9.3	0.0
EEC	940.20	2,248.40	3,818.80	1,130.50	3,964.20	6,886.90	6,321.60	-8.2	16.2
U.K.	328.90	884.90	222.30	1,150.00	256.70	3,219.10	4,128.00	28.2	10.6
Germany	448.10	621.30	817.60	682.00	842.50	617.70	795.80	28.8	2.0
France	132.90	281.30	392.70	649.80	1,246.20	1,644.90	2,109.60	28.3	5.4
Netherlands	74.40	288.70	1,629.40	45.50	747.30	689.10	559.50	-18.8	1.4
Italy	7.30	28.90	77.20	8.80	71.80	83.70	218.90	161.5	0.6
Luxembourg	-5.80	29.30	15.60	71.90	0.70	212.30	23.70	-88.8	0.1
Denmark	-31.00	13.60	549.90	472.60	60.80	268.60	-1,366.30	-608.7	-3.5
Belgium	-16.30	100.20	114.10	1.00	713.10	118.00	-149.50	-226.7	-0.4
Spain	1.70	0.20	0.00	0.00	25.10	3.80	-0.10	-102.6	0.0
Portugal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.0	0.0
Ireland	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	29.00	-0.60	-102.1	0.0
Greece	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.70	2.60	271.4	0.0
OTHERS	96.60	-811.60	2,405.70	4,003.30	1,484.10	1,392.50	4,073.20	192.5	10.4

TOP TEN
by Countries

1. Japan 9,277.40
2. U.S.A. 7,740.30
3. Singapore 5,806.80
4. Hong Kong 4,354.30
5. U.K. 4,128.00
6. France 2,109.60
7. Taiwan 1,447.40
8. Germany 795.80
9. Netherland 559.50
10. S. Korea 369.30

by Group

1. Japan 9,277.40
2. U.S.A. 7,740.30
3. EEC 6,321.60
4. ASEAN 5,805.00

I/F equity and loans from parent or relate or companies including capital funds of foreign commercial banks

Source : Bank of Thailand March 1994

file : d:\investment\inv-net.xls

INV-THAI.XLS
Table 11 Net Flows of Thai Investors Abroad (Equity Investment)

(Millions of Baht)

	1976	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	%Chang	%Share
Total	124.0	79.8	62.2	51.2	-7.2	32.9	13.7	23.0	27.9	4332.2	615.1	1,284.7	3,576.3	4,279.1	3,460.9	6,992.0	102.0	100.0
Japan	0.0	0.0	0.4	1.8	20.8	0.1	0.0	0.3	0.0	0.0	3.8	1.4	2.9	60.8	10.8	72.4	570.4	1.0
U.S.A.	118.0	2.0	2.1	0.8	13.8	12.9	1.6	17.0	0.4	1,020.8	46.4	974.1	2,118.8	1,203.2	824.0	1,697.7	106.0	24.3
Canada	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	11.1	97.9	19.6	1.3	-93.4	0.0
Hong Kong	6.0	68.6	46.9	19.4	-44.8	16.1	0.4	0.0	14.1	2,518.1	6.7	15.2	1,007.6	1,343.7	275.8	564.9	104.8	8.1
China	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	37.4	0.0	0.0	0.0	0.0	484.7	642.6	32.6	9.2
Australia	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	2.0	0.0	2.4	0.0	0.0	0.0	1.2	72.4	34.5	87.1	152.5	1.2
Taiwan	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6	0.0	0.7	0.0	2.7	0.0	0.0	39.5	9.8	16.2	65.3	0.2
ASEAN	0.0	2.5	11.0	3.4	1.4	1.5	4.3	1.3	2.0	755.9	545.6	259.9	102.6	780.5	587.6	1,569.7	167.1	22.4
Singapore	0.0	2.5	11.0	3.4	1.4	0.3	1.1	0.4	0.0	755.9	30.9	241.9	76.3	687.7	497.0	549.7	10.6	7.9
Malaysia	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.2	-0.1	0.7	0.0	0.0	2.7	18.0	26.3	71.0	79.4	255.7	222.0	3.7
Philippines	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.5	0.2	618.8	309,300.0	8.9
Indonesia	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	521.0	0.0	0.0	19.3	12.1	145.5	1,102.5	2.1
Brunei	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.3	0.0	2.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-1.1	0.0	-100.0	0.0
INDOCHINA	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.5	0.0	0.0	0.0	26.4	5.8	74.7	411.9	464.0	12.6	6.6
Burma	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	4.1	3.5	4.4	48.4	1,000.0	0.7
Vietnam	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.8	0.0	17.3	13.1	50.7	287.0	0.7
Kampuchea	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	53.9	257.3	87.5	-66.0	1.3
Laos	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	25.6	1.7	0.0	137.1	277.4	102.3	4.0
EEC	0.0	0.0	1.4	0.0	0.1	0.7	1.2	1.0	8.3	0.0	1.1	0.8	318.5	397.6	507.8	283.6	-44.2	4.1
U.K.	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	6.6	0.0	0.0	0.0	49.3	15.1	14.2	266.0	1,773.2	3.8
Germany	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.8	0.0	39.8	45.3	12.7	-72.0	0.2
France	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	47.8	37.8	7.1	-81.2	0.1
Netherlands	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	267.9	10.5	2.1	-13.5	-742.9	-0.2
Italy	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	278.6	0.0	5.1	-	0.1
Luxembourg	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-	0.0
Denmark	0.0	0.0	1.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.7	0.0	1.1	0.0	1.3	0.0	117.8	0.1	-99.9	0.0
Belgium	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5.8	6.0	6.1	1.7	0.1
Spain	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-	0.0
Portugal	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-	0.0
Ireland	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	284.6	0.0	-
Greece	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-	0.0
OTHERS	0.0	6.7	0.4	25.8	1.1	1.6	3.2	2.9	0.0	0.0	8.8	6.9	7.8	208.8	294.4	1,592.5	440.9	22.8

() : repatriation of Thai capital is over its outflow

Source : Bank of Thailand

file : a:\investment\inv-thai.xls

TOP TEN
 by Countries

1. U.S.A. 1,697.7
2. China 642.6
3. Philippines 618.8
4. Hong Kong 564.9
5. Singapore 549.7
6. Laos 277.4
7. U.K. 266.0
8. Malaysia 255.7
9. Indonesia 145.5
10. Kampuchea 87.5

by Group

1. U.S.A. 1,697.7
2. ASEAN 1,569.7
3. INDOCHINA 464.0
4. EEC 283.6

หนังสืออ้างอิง

“ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับเกาหลีใต้ การค้าและการลงทุน” โดยภาณี รูปสม วารสาร เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 กรกฎาคม 2534. หน้า 52-61.

Ro Jae-Bong, “APEC : Issues and Prospects” Economic Bulletin, Nov.1993, Republic of Korea.

“Summary of the Five Year Plan for The New Economy : 1993-1997”, by Koren Institute for International Economic Policy.

Kim Yong-Sam, “Pacific Era and Korea’s New Diplomacy”, Speech by President of the Republic of Korea, presented at the Leaders’ Forum of the 26th PBEC International General Meeting.

Han Hong-Yul, “The Pacific Era and Korea’s New Economic Role”, Economic Bulletin, August 1993.